

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

z dnia 24 stycznia 1996 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy przetwórstwie zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego.

Na podstawie art. 208 § 2 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w:

- 1) młynach,
- 2) kaszarniach i płatkarniach,
- 3) wytwórniach pasz i suszarniach roślin paszowych.

§ 2. Zakład pracy obowiązany jest do wyposażenia stanowisk pracy związanych z obsługą maszyn i urządzeń technicznych w szczegółowe instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 3. 1. Prace remontowe wewnątrz elewatorów i urządzeń technicznych oraz w innych zamkniętych przestrzeniach, do których wejście odbywa się przez właz, mogą być wykonywane po uprzednim:

- 1) poleceniu kierownika zakładu pracy lub osoby przez niego upoważnionej,
- 2) ich opróżnieniu i oczyszczeniu z resztek surowcowych lub przetworów zbożowych oraz przewietrzeniu,
- 3) zablokowaniu lub odłączeniu urządzeń zasypowych i odbiorczych od źródeł zasilania na czas wykonywania prac remontowych lub konserwacyjnych oraz wywieszeniu tabliczki z napisem „Uwaga nie uruchamiać — remont”.

2. Przy pracach wewnątrz elewatorów i urządzeń technicznych, niezależnie od obowiązków, o których mowa w ust. 1, należy przestrzegać w szczególności następujących zasad bezpieczeństwa:

- 1) opuszczanie pracownika do wnętrza elewatora lub urządzenia technicznego powinno odbywać się za pomocą sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, wyposażonego w automatyczny hamulec i blokadę ruchu,
- 2) pracownik znajdujący się w elewatorze powinien być asekurowany przez dwie osoby i wyposażony

w odpowiednie do stopnia zagrożenia środki ochrony indywidualnej,

- 3) w czasie przebywania pracownika wewnątrz elewatora lub urządzenia technicznego wszystkie włazy powinny być otwarte, a jeżeli jest to nie wystarczające do zapewnienia wymaganej jakości i ilości powietrza, należy stosować jego stały nadmuch.

3. W razie konieczności wejścia do elewatora wypełnionego zbożem, otwór górny elewatora powinien być otwarty, a zasuw nad dolnym przenośnikiem zamknięta.

4. Niedozwolone jest:

- 1) opuszczenie pracownika do elewatora wypełnionego zbożem poniżej nawisu ziarna,
- 2) uwalnianie się z linki asekuracyjnej i urządzenia chroniącego przed upadkiem z wysokości w czasie pracy w elewatorze.

§ 4. Maszyny i urządzenia techniczne stosowane przy przetwórstwie zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego powinny być podłączone do instalacji odprowadzającej ładunki elektrostatyczne.

§ 5. 1. Wirujące części maszyn i urządzeń technicznych mogące stanowić zagrożenie powinny być osłonięte.

2. Pasy pędni znajdującej się na wysokości poniżej 2 m od poziomu podłogi powinny być osłonięte.

§ 6. 1. W pomieszczeniach produkcyjnych maszyny i przenośniki, przy których eksploatacji może nastąpić wydzielanie się pyłu, powinny być wyposażone w system odpylający.

2. W pomieszczeniach produkcyjnych elewatorów zbożowych i wytwórni pasz powinno się stosować centralną instalację do usuwania pyłów osiadłych.

§ 7. Szczegółowe zasady zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczeń, w których mogą występować pyły osiadłe tworzące z powietrzem mieszaniny wybuchowe, regulują odrębne przepisy.

§ 8. Instalacja i urządzenia elektryczne stosowane w pomieszczeniach, gdzie występują pyły osiadłe, powinny być przystosowane do kategorii zagrożenia wybuchowego.

§ 9. Maszyny i urządzenia techniczne powodujące podczas pracy hałas ponad dopuszczalną normę powinny być obudowane materiałem dźwiękochłonnym lub, jeżeli pozwalają na to warunki techniczne, umieszczone w oddzielnym pomieszczeniu.

§ 10. 1. Stanowiska pracy usytuowane powyżej 1,0 m nad poziomem podłogi powinny być obsługiwane z pomostów zaopatrzonych w barierki ochronne o wysokości co najmniej 1,1 m.

2. Szerokość pomostu służącego do obsługi maszyn i urządzeń technicznych powinna wynosić co najmniej 0,75 m.

3. Schody lub drabiny prowadzące na pomost powinny być umocowane na stałe i wyposażone w ochronne poręcze.

§ 11. 1. Otwory w stropach młynów i wytwórni pasz powinny być zabezpieczone pokrywami lub metalowymi rusztami.

2. Jeżeli warunki techniczne nie pozwalają na zainstalowanie pokryw lub metalowych rusztów, to przy otworach w stropach należy zastosować barierki ochronne o wysokości co najmniej 1,1 m.

§ 12. 1. W pomieszczeniach produkcyjnych w trakcie przetwórstwa zbóż i produkcji pasz niedozwolone jest:

- 1) prowadzenie prac spawalniczych,
- 2) prowadzenie napraw instalacji elektrycznej,
- 3) palenie tytoniu lub używanie ognia otwartego.

2. W pomieszczeniach produkcyjnych dopuszcza się prowadzenie prac remontowo-spawalniczych przy unieruchomionych maszynach i urządzeniach technicznych pod warunkiem ich uprzedniego oczyszczenia i usunięcia pyłów osiadłych.

§ 13. 1. W czasie pracy maszyn i urządzeń technicznych niedozwolone jest w szczególności:

- 1) wykonywanie prac konserwacyjno-remontowych,
- 2) naciąganie łańcuchów, pasków klinowych lub płaskich,
- 3) dokonywanie wymiany sit lub całych zespołów roboczych,
- 4) sprzątanie pod odsiewaczami płaskimi,
- 5) wyjmowanie zanieczyszczeń z sit separatora,
- 6) czyszczenie stołu selekcyjnego i rynien wylotowych w selektorze,
- 7) wkładanie ręki do otworów wlotowych i wylotowych śluzy kurzowej,
- 8) regulowanie działania mechanizmu wstrząsowego lub napędowego ślimaków filtra,
- 9) otwieranie pokrywek montażowych lub okienek kontrolnych na wlocie wybieraka dwuślimakowego.

2. Niedozwolone jest uruchamianie maszyn do rozdrabniania uzupełniającego (entoletera) ze zdjętą pokrywą, odkręconym wysypem lub ze zdjętymi pokrywami otworów służących do czyszczenia korpusu maszyny.

3. Niezależnie od zakazów, o których mowa w ust. 1, niedozwolone jest w szczególności w czasie pracy:

- 1) obtuskiwaczy do jęczmienia i owsa:
 - a) prowadzenie regulacji działania obtuskiwacza pionowego,
 - b) otwieranie skrzyni przekładniowej obtuskiwacza czołowego (perlaka),
 - c) sprawdzanie stanu technicznego sit lub ich czyszczenie,
 - d) wkładanie ręki do okienka kontrolnego obtuskiwacza dolnobiegowego,
- 2) preparatora ziarniaków owsa:
 - a) dokonywanie regulacji pracy aparatu wyrzutowego,
 - b) przeczyszczanie przewodów, zaworów i kranów gorącej wody,
- 3) krajalnicy do kaszy:
 - a) ustawianie docisku przystawki (tarczy rowkowej),
 - b) czyszczenie i kontrolowanie ostrości segmentu tnącego,
 - c) sprawdzanie drożności wlotu i wylotu,
- 4) odsiewacza:
 - a) regulowanie szczotek i skrzyni sitowej,
 - b) dokonywanie wymiany sit lub ich czyszczenie przy użyciu narzędzi do tego celu nie przeznaczonych,
- 5) dozownika do zboża:
 - a) regulowanie działania dozownika,
 - b) pobieranie próbek przetworów zbożowych,
 - c) wyjmowanie zanieczyszczeń z otworów kontrolnych,
- 6) mieszarek przetworów zbożowych:
 - a) wykonywanie doraźnych napraw,
 - b) otwieranie okienek kontrolnych.

§ 14. Przy stanowiskach obsługi młynka młotkowego i mieszarki pasz powinny być zainstalowane awaryjne wyłączniki napędu.

§ 15. W czasie pracy preparatora ziarniaków owsa należy przestrzegać w szczególności następujących zasad bezpieczeństwa:

- 1) otwory kontrolne parownika oraz instalacja grzejno-parowa powinny być szczelne,
- 2) pobieranie próbek płatków owsianych powinno odbywać się za pomocą drewnianej łopatki,
- 3) usuwanie zanieczyszczeń z przenośnika ślimakowego aparatu wyrzutowego powinno odbywać się przy unieruchomionym preparatorze.

§ 16. 1. W razie wystąpienia zatoru należy przed jego usunięciem wyłączyć napęd przenośnika, a miejsce

awarii oznaczyć tabliczką z napisem „Uwaga nie włączać napędu — usuwanie zatoru”.

2. Przenośniki pionowe o wysokości podnoszenia co najmniej 20 m powinny być wyposażone w sygnalizator poślizgu taśmy i w hamulec bezpieczeństwa.

3. W czasie pracy przenośnika pneumatycznego niedozwolone jest pobieranie próbek zboża u wylotu wyrzutni.

4. W czasie pracy przenośnika ślimakowego niedozwolone jest wkładanie ręki do wyspu przenośnika.

§ 17. Powierzchnia kraty kosza wysypowego na rampach wyładowniczych młynów i wytwórni pasz powinna wynosić co najmniej 1 m² na każde 10 ton rozładowywanego zboża w ciągu godziny.

§ 18. 1. W trakcie rozładunku pojazdów ze zbożem przy użyciu wywrotnicy samochodowej w kabinie kierowcy nie mogą przebywać ludzie, a obok kosza wysypowego nie powinny znajdować się osoby postronne.

2. Szufła mechaniczna stosowana do rozładunku pojazdów lub wagonów ze zbożem powinna być wyposażona w wyłącznik napędu zainstalowany w bezpośrednim zasięgu ręki obsługującego.

3. Niedozwolone jest wchodzenie pod pomost wywrotnicy samochodowej i przed szufłą mechaniczną w trakcie ich pracy.

4. Niedozwolone jest podczas rozładunku pojazdów i wagonów palenie tytoniu i używanie ognia otwartego.

§ 19. Pochylnie workowe powinny być wyposażone w krawężniki o wysokości co najmniej 0,15 m.

§ 20. 1. Ściany pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych oraz konstrukcje nośne, wspierające i pomocnicze w młynach i wytwórniach pasz powinny być wykonane w sposób umożliwiający oczyszczanie ich z pyłu osiadłego.

2. Ściany w pomieszczeniach płuczek do zboża powinny być pokryte materiałem nienasiąkliwym i łatwo zmywalnym do wysokości co najmniej 2,0 m od poziomu podłogi.

§ 21. 1. W czasie pracy wialni do zboża niedozwolone jest usuwanie gołą ręką zanieczyszczeń z sita wstępnego.

2. W pomieszczeniach, gdzie odbywa się czyszczenie zboża, niedozwolone jest gromadzenie odpadów pochodzących z procesu technologicznego.

§ 22. Czyszczenie zapory magnesowej urządzenia do wychwytywania zanieczyszczeń ferromagnetycznych powinno odbywać się za pomocą drewnianego zgarniacza i przy zamkniętej zasuwie.

§ 23. 1. Mlewniki walcowe do zboża powinny być wyposażone w urządzenia do zgarniania nalepów oraz w automatyczny wyłącznik napędu po zakończeniu mielenia.

2. Nad walcami w mlewniku i w gniotowniku powinny być zainstalowane ruszty ochronne zabezpieczające przed ewentualnym włożeniem ręki pomiędzy walce.

3. Wymiana walców mlewnych powinna odbywać się za pomocą specjalistycznego oprzyrządowania.

§ 24. Koła pasowe wykonane z drewna mogą być stosowane przy maszynach i urządzeniach technicznych, gdy prędkość obrotowa tych kół nie przekracza 5 obr./sek.

§ 25. 1. Przejścia nad pędnią powinny być wyposażone w mostki z ochronnymi barierkami, a przejścia pod pędnią ostionięte od góry.

2. Niedozwolone jest:

- 1) nakładanie lub zdejmowanie pasów w czasie pracy maszyn i urządzeń technicznych,
- 2) smarowanie pasów płaskich innymi środkami, niż wynika to z instrukcji obsługi,
- 3) obsługiwanie pędni bez odzieży roboczej i niezbędnych środków ochrony indywidualnej.

§ 26. Niedozwolone jest eksploatowanie bębnowej kralownicy do owsa bez ostion walców kolczastych.

§ 27. 1. Na komorze turbinowej młyna wodnego powinien być zainstalowany ruszt ochronny.

2. Przy zastawkach młyńskich należy zainstalować pomost z barierkami ochronnymi, który w porze nocnej powinien być oświetlony.

§ 28. 1. Wchodzenie do komory turbiny młyna wodnego dozwolone jest po uprzednim całkowitym opuszczeniu zastawki, opróżnieniu komory z wody i zabezpieczeniu dźwigni podnoszącej zastawkę przed przypadkowym jej uruchomieniem.

2. Wejście do komory, o której mowa w ust. 1, powinno odbywać się za pomocą metalowych klamer umieszczonych na stałe lub drabin.

3. Otwór wlotowy nad komorą turbiny wodnej powinien być przykryty odchylaną pokrywą.

4. Niedozwolone jest:

- 1) wchodzenie do komory turbiny wodnej osobom postronnym,
- 2) wykonywanie prac remontowych w miejscu dopływu wody przy podniesionych rusztach.

§ 29. 1. Instalacja grzewcza w suszarni roślin paszowych powinna być szczelna, a w razie usytuowania jej na wysokości poniżej 2,0 m od poziomu podłogi, powinna być zabezpieczona ostoną termiczną.

2. Wilgotność magazynowanego suszu roślin paszowych nie powinna być wyższa niż 14%, jeżeli susz jest w postaci sieczi, i 12%, jeżeli susz jest w postaci mączki.

§ 30. Piec do suszenia roślin przeznaczonych do produkcji pasz powinien być wyposażony w urządzenie do pomiaru temperatury w jego wnętrzu.

§ 31. Przed uruchomieniem sieczkarni do cięcia roślin przeznaczonych na susz należy sprawdzić stan ostrzy noży tnących.

§ 32. Czyszczenie worków po zbożu i jego przetworach powinno odbywać się mechanicznie w specjalnym pomieszczeniu oddzielonym od pomieszczeń produkcyjnych.

§ 33. 1. Prace związane z transportem i magazynowaniem surowców, półproduktów i wyrobów gotowych w zakładach pracy, o których mowa w § 1, powinny być wykonywane przy użyciu urządzeń i sprzętu ograniczającego wysiłek fizyczny pracownika.

2. Mieszanie przetworów zbożowych oraz ich pakowanie do toreb i worków powinno być zmechanizowane.

3. Przepis ust. 2 w zakresie pakowania przetworów zbożowych nie dotyczy młynów i wytwórni pasz o wydajności do 4 ton na godzinę.

§ 34. 1. Pryzmy ze zbożem i jego przetworami w magazynach podłogowych należy formować z worków o jednakowej masie, kształcie, rodzaju opakowania i wymiarze.

2. Worki na pryzmie należy układać zawiązkami do środka.

3. W razie formowania pryzm z worków, po każdym pięciu warstwach należy stosować wzmocnienia w postaci drewnianych przekładek.

4. Do formowania pryzm o wysokości powyżej 1,50 m albo sześciu warstw od poziomu podłogi należy używać sprzętu mechanicznego.

5. Odległość pryzmy od ściany nie powinna być mniejsza niż 0,75 m, a szerokość przejść pomiędzy poszczególnymi pryzmami powinna wynosić co najmniej 1,0 m lub być przystosowana do szerokości pojazdów magazynowych.

6. Organizowanie dróg komunikacyjnych lub przejść między pryzmą a ścianą jest dopuszczalne tylko w sytuacjach wynikających z procesu technologicznego i pod warunkiem zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa.

7. W magazynach zakładów pracy, o których mowa w § 1, dozwolone jest formowanie pryzm opartych o ścianę, pod warunkiem że konstrukcja ściany magazynu odpowiada wymogom wytrzymałościowym dla tego rodzaju składowania, a zboże lub jego przetwory nie utracą swojej jakości.

§ 35. Drabiny przenośne używane w młynach i wytwórniach pasz powinny być wyposażone w urządzenia przeciwpoślizgowe.

§ 36. Pracownikom wykonującym czynności wyładunku i załadunku zbóż, pasz lub przetworów zbożowych na otwartym terenie, w okresie jesienno-zimowym, należy zapewnić pomieszczenie do ogrzania się i spożycia ciepłego posiłku.

§ 37. Pracownikom zatrudnionym przy przetwórstwie zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego należy zapewnić:

- 1) odpowiednie środki ochrony indywidualnej,
- 2) możliwość mechanicznego odpylania odzieży roboczej i ochronnej,
- 3) pomieszczenia higienicznosanitarne wyposażone w szczególności w natryski oraz szatnię na odzież roboczą i własną pracownika.

§ 38. Traci moc rozporządzenie Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu, Ministra Rolnictwa i Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 31 grudnia 1960 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w młynach, wytwórniach pasz i spichrzach zbożowych (Dz. U. z 1961 r. Nr 3, poz. 19 i z 1965 r. Nr 11, poz. 71).

§ 39. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 90 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej:
w z. *M. J. Zwolińska*